

A stylized illustration of Lady Justice, the personification of the law. She is depicted as a woman wearing a blindfold, holding a pair of scales in her right hand and a sword in her left hand. The illustration is rendered in a light blue and white color scheme, matching the background.

Justičná spolupráca v trestných veciach (otázky 3d, 8d,14d)

predskúškové sústreďenie 2018

**Alica Kováčová PhD.
Generálna prokuratúra
Slovenskej republiky**

Medzinárodná justičná spolupráca

- **Spolupráca uskutočňovaná medzi dvomi, alebo viacerými štátmi v trestnej oblasti**
-
- **Formy**
- **vydávanie (extradícia)**
- **uznanie a výkon rozhodnutia**
- **prevzatie / odovzdanie trestnej veci**
- **právna pomoc**

Justičná spolupráca v trestných veciach

- **výkon** justičnej spolupráce v trestných veciach *zabezpečujú justičné orgány*
 - **súdy a prokuratúra/ štátne zastupiteľstvo,**
 - v rámci spolupráce formou právnej pomoci aj iné orgány na základe **vyhlásení** jednotlivých signatárskych štátov ku konkrétnym **medzinárodným zmluvám/platí len pre aplikáciu dotknutej zmluvy.**

Pramene

- **Vzájomnosť/Medzinárodné obyčaje,**
- **medzinárodné zmluvy**
- **Právne nástroje EU**
- **Vnútroštátne zákony**

Zásady

- **reciprocita**
- **primeranosť**
- **subsidiarita (ak je možné dosiahnuť cieľ miernejšími/jednoduchšími prostriedkami, napr. zisťovaním informácie cez Interpol, Europol, Sirene, Eurojust a pod.)**
- **prednosť účinnej medzinárodnej zmluvy pred vnútroštátnou právnou úpravou (§ 478 TP)**
- **zásada lex fori - výkon sa /primárne/ riadi právom dožiadaného (vykonávajúceho) štátu**
 - **Výnimky – medzinárodná zmluva**
- **spravodlivé delenie nákladov (bežné náklady znáša dožiadaný štát)**
- **zásada špeciality**
- **preklad písomností zabezpečuje dožadujúca strana, ak medzinárodná zmluva alebo nástroj EU neupravujú inak**

V časť Trestného poriadku

- *upravuje primárne postup na bezzmluvnom základe*

Reciprocita/vzájomnosť -§ 479 Tr. por.

- Všeobecne uznávaný princíp medzinárodnej spolupráce, najstarší spôsob uplatňovania spolupráce vo všetkých oblastiach medzinárodného práva.

- **Faktická**

- **Podmienky § 479 ods. 2 Tr. Por**

- absencia medzinárodnej zmluvy – podmienky realizácie vzájomnosti si štáty deklarujú vo vzťahu ku konkrétnej forme spolupráce

- **Zmluvná**

- **Podmienky upravené priamo v aplikovanej zmluve**

Postup podľa medzinárodnej zmluvy

- ▶ Medzinárodná zmluva - Trestný poriadok - § 477 písmeno a)
 - ***na účely použitia V časti TP sa medzinárodnou zmluvou rozumie vyhlásená medzinárodná zmluva, ktorou je SR viazaná***
 - V SR v oblasti justičnej spolupráce v trestných veciach
 - Prezidentské
 - vyžadujú súhlas NR SR a následnú ratifikáciu prezidentom SR
- ▶ **Prednosť medzinárodnej zmluvy** – subsidiárne použitie Trestného poriadku - § 478
 - ***ustanovenia V časti TP sa použijú ak vyhlásená medzinárodná zmluva neustanovuje inak***

A stylized illustration of Lady Justice, the personification of the law. She is depicted as a woman wearing a blindfold, holding a pair of scales in her right hand and a sword in her left. The illustration is rendered in a light, sketchy style against a light blue background.

Vydávanie - extradícia

- **Účel** - zabezpečenie prítomnosti vyžiadanej osoby na úkonoch v dožadujúcom štáte, ktorý proti nej vedie trestné konanie, alebo na účely výkonu trestu odňatia slobody uloženého súdom v dožadujúcom štáte, ktorému sa vyžiadaná osoba vyhýba
- **Výsledok** - fyzické odovzdanie vyžiadanej osoby dožadujúcemu štátu

Vyžiadanie osoby z cudziny (mimo EÚ)

3d

- § 489
- MS SR na žiadosť súdu, ktorý vydal MZR
- MS SR môže upustiť, ak vydanie nemožno očakávať o čom informuje súd
- Žiadosť za SR zasiela a komunikáciu zabezpečuje MS SR
 - **Všetky** MZR na jedného obvineného sú zahrnuté do **jednej žiadosti o vydanie**

Vyžiadanie z cudziny 3d

- (§ 490 ,1)
- Ak sa obvinený zdržiava v cudzine a ak je potrebné ho vyžiadať, vydá proti nemu predseda senátu príslušného súdu MZR, v PK sudca pre PK na **návrh prokurátora**.
- MZR má na území SR rovnaké účinky ako príkaz na zatknutie.
- **Súd vydá MZR najmä, ak (§490, 2):**
 - **nemožno zabezpečiť prítomnosť obvineného na úkonoch TK iným spôsobom, alebo**
 - **odsúdený sa zdržiava v cudzine a napriek výzve nenastúpil na výkon nariadeného TOS,**
 - **odsúdený sa pobytom v cudzine vyhýba výkonu právoplatne uloženého TOS alebo jeho zvyšku.**

Vyžiadanie z cudziny 3d

• MZR – náležitosti

- meno obvineného, dátum a miesto narodenia, občianstvo, adresa v SR identifikačné údaje popis a fotografie miesto pobytu v cudzine,
- právnu kvalifikáciu tč , opísanie skutkového deja,
- doslovné znenie zákonných ustanovení, ustanovenia o premlčaní,
- opis úkonov prerušujúcich plynutie premlčacej doby, ak od spáchania tč uplynuli viac ako tri roky.
- VTOS aj
- údaj o súde a treste
- údaje o právach obhajoby obvineného v konaní, v neprítomnosti.
- pečiatka, podpis

Vyžiadanie z cudziny 3d

- **Strata platnosti MZR (§ 491)**
 - odovzdaním vydanej osoby súdu
 - odvolaním
 - vydaním nového MZR /nevyklučuje vydanie nového/
 - podaním obžaloby stráca platnosť MZR vydaný v PK

Vyžiadanie z cudziny – extradícia 3d

- **Súd MZR nevydá, ak (§ 492):**
 - **sa predpokladá uloženie iného trestu než nepodmienečného TOS alebo nepodmienečného TOS kratšieho ako 4 mesiace,**
 - TOS, ktorý má byť vykonaný, alebo jeho zvyšok je **kratší ako 4 mesiace,**
 - vydaním by boli SR spôsobené náklady alebo dôsledky neprimerané verejnému záujmu na TS alebo výkone TOS osoby, o ktorej vydanie ide,
 - by vyžiadaním z cudziny bola osobe, o ktorej vydanie ide, spôsobená ujma neprimeraná významu TK alebo následkom TČ (vek, sociálne postavenie, rodinné pomery).
- **Ak niektorá z týchto skutočností nastane po vydaní MZR, môže ho súd odvolať.**

Vyžiadanie z cudziny – extradícia 3d

- **(§ 495)**
- **Ak dožiadaný štát vydal osobu s výhradou, musí sa výhrade vyhovieť.**
- **Ak dožiadaný štát vydá osobu na trestné stíhanie do SR len s podmienkou, že slovenské orgány umožnia, aby táto osoba vykonala prípadný trest uložený pred slovenským súdom na území dožiadaného štátu, ministerstvo spravodlivosti nemôže odmietnuť udeliť súhlas s odovzdaním podľa § 522 ods. 1. Ustanovenie § 522 ods. 2 sa nepoužije.**
- **Ak bola osoba vyžiadaná alebo vydaná na VTOS len pre niektorý z trestných činov, pre ktoré jej bol skôr uložený úhrnný alebo súhrnný trest, určí súd na verejnom zasadnutí primeraný trest za trestné činy, na ktoré sa vydanie**

Vyžiadanie z cudziny – extradícia 3d vydanie s výhradou „obnovy“ konania

- **§ 495**

- ak dožiadaný štát **vydá** na VTOS osobu, ktorej bol trest uložený právoplatným rozsudkom, **s výhradou** voči konaniu, ktoré vydaniu rozsudku predchádzalo, súd na VZ vydanú osobu vypočuje a
 - a) ak vydaná osoba proti výkonu uloženého trestu nenamieta, súd rozhodne, že sa rozsudok vykoná, alebo
 - b) ak vydaná osoba s výkonom nesúhlasí, súd **v potrebnom rozsahu rozsudok zruší** a súčasne rozhodne o väzbe. Ak treba doplniť, môže vec vrátiť prokurátorovi na došetrenie, inak pokračuje súd po právoplatnosti rozhodnutia v konaní na podklade pôvodnej obžaloby.
- (5) Na konanie podľa odseku 4 je príslušný súd, ktorý vo veci rozhodol v prvom stupni.
- (6) Proti rozhodnutiu podľa odseku 4 písm. b) je prípustná sťažnosť, ktorá má, ak nejde o rozhodnutie o väzbe, odkladný účinok.

Zásada špeciality pri vydávaní 3d

- Slúžila a slúži na **ochranu osoby**, ktorá bola vydaná z jurisdikcie dožiadaného štátu, **pred jej stíhaním/odsúdením**, podľa jurisdikcie žiadajúceho štátu, do ktorého bola vydaná **za iný trestný čin** než za ten, pre ktorý bola vydaná, bez súhlasu štátu, ktorý osobu vydal.
- Predovšetkým išlo o ochranu pred účelovým konaním štátov, dosiahnuť takýmto spôsobom vydanie na stíhanie pre taký trestný čin, alebo na taký **trest**, vo vzťahu ku ktorému, **by nebolo vydanie povolené**.
- Typickým príkladom je trestné stíhanie osoby po jej vydaní s následným uložením trestu smrti
- **Najstaršia zmluva** upravujúca tento inštitút vyhl. č.48/1926 Zb. Zmluva medzi Republikou československou a Spojenými štátmi americkými o vzájomnom vydávaní zločincov

Zásada špeciality pri vydávaní 3d

- § 496
- (1) Proti vydanaj osobe nebude vedené trestné stíhanie pre iné trestné činy spáchané pred jej vydaním než pre tie, pre ktoré bola vydaná.
- (2) Výnimky
 - a) vydaná osoba sa po svojom prepustení z väzby alebo výkonu TOS zdržiava na území SR viac ako **15** dní napriek tomu, že ho mohla opustiť,
 - b) vydaná osoba opustí územie SR a dobrovoľne sa vráti späť, alebo je na územie SR dopravená z tretieho štátu zákonným spôsobom,
 - c) dožiadaný **štát** sa **vzdá** uplatnenia zásady špeciality, alebo udelí dodatočný **súhlas** na trestné stíhanie pre ďalšie trestné činy, alebo
 - d) vydávaná osoba sa v konaní o jej vydanie výslovne vzdá uplatnenia zásady špeciality všeobecne alebo vo vzťahu ku konkrétnym trestným činom spáchaným pred jej vydaním.
-
- (3) Odsek 1 nebráni slovenským orgánom robiť opatrenia, ktoré prerušujú plynutie premlčacej doby.

Zásada špeciality pri vydávaní 3 d

- Ak sa vydaná osoba **nevzdala** uplatnenia zásady špeciality a ak
- to medzinárodná zmluva pripúšťa, súd, ktorý vydal medzinárodný zatýkací rozkaz, takú osobu za prítomnosti jej obhajcu **vypočuje a** poučí ju o možnosti vzdať sa uplatnenia zásady špeciality a o dôsledkoch takého postupu. Ak sa vydaná osoba **vzdá** uplatnenia zásady špeciality, **súd s ňou spíše zápisnicu**, v ktorej uvedie trestné činy, ktorých sa týka vzdanie sa uplatnenia tejto zásady.
- Za dodatočný súhlas sa považuje aj žiadosť vydávajúceho štátu o prevzatie trestného stíhania vydanej osoby pre trestné činy spáchané na jeho území pred jej vydaním. To isté platí aj ohľadne trestného oznámenia podaného dožiadaným štátom.
- Na podanie žiadosti o dodatočný súhlas dožiadaného štátu s trestným stíhaním pre iný trestný čin, než ktorý bol predmetom
- pôvodnej žiadosti o vydanie, sa použijú primerane ustanovení §§489,490

Vydávacia väzba

8d

- 1) - prítomnosť vyžiadanej osoby na území SR pre extradičné konanie
 - zabránenie zmareniu účelu tohto konania,
 - predseda senátu krajského súdu - **vydávacia väzba** - **fakultatívne**
 - **návrh prokurátora** vykonávajúceho predbežné vyšetrowanie.
- (2)- vyžiadaná osoba
 - súhlasí s vydaním - **zjednodušené konanie**
 - bolo rozhodnuté, že vydanie do cudziny je **prípustné**,
 - krajský súd - **vydávacia väzba**, - **obligatórne**
- (3) – **príkaz** na prepustenie
 - fyzické vydanie osoby
 - **60 deň** po povolení ministrom
 - pri odklade – **60 deň** od nástupu vydávacej väzby

Spočívajúca vydávacia väzba 8d

- 1) Ak sa vyžiadaná osoba nachádza vo väzbe v súvislosti s jej TS v SR alebo vo VTOS právoplatne uloženého súdom SR, vezme ju súd do vydávacej väzby, ktorá bude spočívať.
- 2) Ak pominú dôvody vnútr. väzby alebo VTOS (ods. 1), spočívanie vydávacej väzby zaniká a vyžiadaná osoba nastúpi výkon vydávacej väzby.
- 3) Príslušný KS , v obvode kt. je vyžiadaná osoba vo väzbe alebo vo VTOS.
- 4) Predbežné vyšetrovanie podľa odseku 1 vykoná prokurátor príslušný podľa § 502 ods. 1.

Rozhodnutia o väzbe

- **rozhodnutia o väzbe**
 - § 505, § 506 ods. 1 a § 507
 - **prípustná sťažnosť / nemá odkladný účinok**
- **o všetkých rozhodnutiach týkajúcich sa väzby informuje súd ministerstvo spravodlivosti.**

14 d Odovzdanie trestnej veci do cudziny

- **Účel**

- **Hospodárnosť**

- **Efektívnosť**

- **Zabezpečenie potrestania páchatel'a**

- **§ 529**

- 1) Ak obvinený, proti ktorému sa vedie v SR tk, je štátnym občanom iného štátu alebo má bydlisko na jeho území, môžu slovenské orgány dať podnet, aby bolo trestné stíhanie odovzdané tomuto štátu.
- 2) O podaní žiadosti rozhoduje minister spravodlivosti; ak je vec v štádiu pred podaním obžaloby, rozhoduje na návrh GP

14 d Odovzdanie trestnej veci do cudziny

- **3) Podnet na odovzdanie TK najmä, ak:**
 - **vydanie** obvineného na TS z dožiadaného štátu **nie je možné**, bolo týmto štátom **odmietnuté** alebo sa od neho upustilo z iných dôvodov,
 - TS v dožiadanom štáte sa javí hospodárnym a účelným najmä v záujme objektívneho zistenia skutkového stavu alebo výkonu trestu,
 - obvinený bol alebo má byť vydaný do dožiadaného štátu alebo ak z iných dôvodov možno predpokladať, že TS v tomto štáte možno vykonať v jeho prítomnosti,
 - vydanie osoby, ktorá bola slovenským súdom právoplatne odsúdená na TOS, nie je možné alebo bolo dožiadaným štátom odmietnuté, a uložený trest nie je v dožiadanom štáte možné vykonať.
- **4) Po prevzatí TK nemožno na území SR pokračovať v TS obvineného pre trestný čin, pre ktorý bolo TK odovzdané, alebo nariadiť výkon trestu uloženého pre tč, pre ktorý bolo TK odovzdané**
 - **konanie sa preruší** do právoplatného skončenia v cudzine./§ 228, resp. §283 TP/

14 d Odovzdanie trestnej veci do cudziny

- 5) Slovenské orgány **môžu v TS pokračovať** alebo nariadiť výkon trestu, **ak** dožiadaný štát:
 - oznámi, že vo veci nebude konať,
 - dodatočne odvolá svoje rozhodnutie o prevzatí TK, alebo
 - oznámi, že v konaní nebude pokračovať
- **Pred predložením podnetu na odovzdanie konania – dôsledne skúmať :**
 - **Obojstrannú trestnosť/stíhatel'nosť**
 - **Premlčanie**

A stylized illustration of Lady Justice, the personification of the law. She is depicted as a woman wearing a blindfold, holding a pair of scales in her right hand and a sword in her left hand. The illustration is rendered in a light, sketchy style against a light blue background.

Najpoužívanejšie postupy

- ED o odovzdávaní trestného konania (15. 5. 1972 ozn. č. 551/1992 Zb.) ETS 73
- Dvojstranné zmluvy
- **Reciprocita** - Trestný poriadok § 529

Podmienky (podporné) II

- odovzdanie trestného konania je žiaduce v záujme nájdania pravdy (najdôležitejšie dôkazy sa nachádzajú v dožiadanom štáte)
- výkon trestu odňatia slobody, pokiaľ by bol uložený v dožiadanom štáte, by prispel k prehĺbeniu možnosti resocializácie odsúdenej osoby
- účasť obvineného na úkonoch je možné zaistiť v dožiadanom štáte, v dožadujúcom nie.
- vydanie obvineného na trestné stíhanie nie je možné
- v dožiadanom štáte bude konanie účelnejšie hospodárnejšie
- Vydanie právoplatne odsúdenej osoby nie je možné a je možné v dožiadanom štáte zaistiť výkon trestu

Dôvody odmietnutia podľa medzinárodných zmlúv

- nemá trvalý pobyt v dožiadanom štáte
- nie je jeho občanom a nemal v čase spáchania registrovaný pobyt na jeho území
- predmetom je trestný čin politickej povahy alebo je výhradne trestným činom fiskálnym alebo vojenským
- rozpor s medzinárodnými záväzkami alebo základnými princípmi dožiadaného štátu
- v čase prijatia by bolo TS premlčané